

iba i naročito miranja, prije poučiti, spada u inozemne imobilne dužnosti ustanova, konoski, ropirijetkosti, da tu i ostale me-
T. Z.

lje u karteru. ade jedna cenpozadi motora. alazi se jedna sisava vodu, u reće, dakle po u vodu, i ta toje cijevi ona ne pijeska u da brodić plošte u toj zupzilizali, a i ori- orječavaju mi- rashladnih si- rošile, te je do- tojih otklanja- zadržavalo pri- o uvidio da je vo apsurdno aju rashladnih oda i jedna i

o pred sobom o konstrukciji, bio ugrađen u »Odvodnje«, a lasništvo pod.

centrifugalne vode i kad je broda i sa jed-

nom cijevi spojio je sa sisaljkom, voda je pod pritiskom utjecala u sisaljku-mješalicu, koja je i nadalje obavljala svoj posao t. j. tjerala slatku vodu oko motora, no ne više u krugu već dijelom kroz ispušnu cijev, a dijelom kroz jednu običnu cijev opet natrag otkuda je i došla — nazad u rijeku, recimo u Dravu. Budući da ta voda hladna ulazi u cirkulacioni sustav, otpada potreba da se posebno hladi, nije dakle više potrebna zupčasta sisaljka i majstor Hofman ju je isključio a njene cjevovode blin- dirao.

Kod motornog čamca »Kečiga« polo- žaj centrifugalne pumpe — mješal ce je bio međutim, zbog konstrukcije korita, iznad razine vode i nije se mogao pri- mijeniti prirodni pad, već je bilo potreb- no montirati drugu jednu crpaljku, koja će vodu pod pritiskom dotjerati do mje- šalice. Mješalica pak ne može sama crpsti, jer nema potrebni vacuum. Maj- stor Hofman je dakle na osovini, koja pokreće centrifugalnu pumpu, navario remenicu, po strani motora montirao drugu jednu pumpu, za koju je spored- no, da li je krilna ili zupčasta, sa cijevi je spojio do mješalice i opet se ponavlja isti slučaj kao kod m-č »Sokol«. Potreba za ponovnim hlađenjem otpada.

Troškovi ove preinake su minimalni, pogotovo u prvom slučaju, gdje jedino treba platiti majstora, koji će otkloniti zupčastu pumpu i probušiti rupu na sti- jeni brodića. U drugom slučaju su nešto

veći, jer treba nabaviti novu pumpu, a može se koristiti i originalna zupčasta pumpa, ako već nije uporabom i tren- njem pijeska u njenim ležajima istro- šena.

Drug Kuzmić je svoju racionalizaci- ju izvršio na sljedeći način. On je is- ključio sisaljku za morsku vodu, a ci- jevi sa slatkom vodom sproveo ispod korita uz obje strane kobilice. Morska voda, koja oplakuje brod, hladi slatku vodu. Kako se u članku o toj racionalizaciji u »Morskom ribarstvu« navodi, hlađenje je to bolje, što je brzina, ko- jom se brod kreće, veća. A što se zbiva, kad brod vuče za sobom neki teret, re- cimo ribarske čamce, koji još nemaju motor?

Opterećenje, a time i zagrijavanje motora je tada veće, a hlađenje slabije. To bi se moglo nezgodno odraziti na dijelove, zbog kojih je baš potrebno hlađenje. Ili recimo da motor mora iz nekog razloga raditi na mjestu, pa se morska voda najednom oko broda to- liko ugrije da počne vreti. Ili pak u slučaju da se brod negdje nasuče ili udari u hrid pa pukne cijev, koja leži van korita. Tada treba cijeli trup izvući u brodogradilištu.

Za naše riječne prilike, racionaliza- cija druga Hofmana je daleko povoljn-ija i ona zaslužuje da se objavi, prem- da drug Hofman, zbog svoje skromno- sti, nerado o njoj govori.

BEK FRANJO

RAD RIBOLOVNIH ŠPORTSKIH DRUŠTAVA NR HRVATSKE U 1950. G.

Prije osnivanja Saveza športskih ri- bolovnih društava u NR Hrvatskoj po- stojalo je više ribolovnih športskih dru- štava, od kojih su bila neka po članstvu brojnija, a druga slabija. Pojedina dru- štva, naročito starija i jača razvijala su

se i djelovala u pozitivnu pravcu, do- prinoseći preko ribolovnog športa raz- voju našeg ribarstva. Djelujući samo- stalno i odvojeno ribolovna športska društva nisu mogla postići veće uspje- he. Osnutkom Saveza, u kojem moraju

biti začlanjena sva društva, da bi mogla postojati i djelovati, čitavi rad organizacije ribolovnog športa u NR Hrvatskoj i uticaj na razvitak ribarstva dobio je određen smisao i cilj.

Savez rukovodi organizacijom i radom društava po unapred utvrđenom planu, saobražava cjelokupni rad prikupljajući podatke i nadzire društveni razvitak i djelovanje. Na osnovi podataka iz društvenih izvještaja i njihove analize, Savez podnosi Ministarstvu ribarstva prijedloge i mjere za unapređenje ribolovnog športa i ribarstva uopće.

Ribolovni šport nije više samo obična zabava i razonoda, nego dobiva viši smisao: doprinijeti što više razvitku ribarstva, obuhvatiti što veći broj članova, koji će poslije svakodnevnog rada odmarajući se kraj vode na svježem zraku, upoznati se s vodama i ribama, i upoznavajući njihov život baviti se ne samo lovljenjem, nego i uzgajanjem. Takvo zanimanje u slobodnom vremenu ljude zbližava i veže u lijepu i korisnu radu, koji ih osvježava i daje nove snage za sutrašnje napore.

U NR Hrvatskoj postoje danas 36 registriranih športskih ribolovnih društava od kojih 7 na moru. Organizacija ribolovnih športskih društava na moru počela je prošle godine inicijativom Saveza. Iako za ribolovni šport na moru nije potrebna nikakva naročita dozvola, športasi na moru osjetili su potrebu udruživanja, međusobne saradnje i zajedničkog istupanja, što su ostvarili članjujući se kao organizirana društva u Savez. Tako je u Savezu obuhvaćen ribolovni šport na moru prvi put otkako postoje športska ribolovna društva.

Do konca mjeseca siječnja dužna su bila, kako je to tražio Savez, sva društva održati svoje godišnje skupštine i dostaviti Savezu svoje izvještaje o radu. Većina društava održala su u tom roku godišnje skupštine i podnijela izvještaje iz kojih se vidi rad u prošloj godini,

kao i planovi za slijedeću godinu.

Nekoliko društava nisu do danas održala godišnje skupštine, niti su poslala izvještaje Savezu, što svakako nije krivica članova, nego samih odbora. Ovo je to gore, što su to propustila nekoja starija i dobro organizirana društva.

Iz primljenih izvještaja vidi se koliko su pojedina društva u toku prošle godine učinila i šta su za iduću godinu predvidila.

Kroz cjelokupni rad svih društava u prošloj godini osjeća se napor i borba za ostvarenje slijedećih glavnih ciljeva: Učvrstiti društvo organizaciono, suzbiti krivolovstvo i uništavanje voda na najmanju mjeru i napučiti vode poribljavanjem i nasadiivanjem.

Za rad svakog organiziranog društva potrebna su pravila po kojima će se društvo razvijati, upravljati i raditi. Većina postojećih društvenih pravila zastarila su uslijed novog duha vremena, pravila jednog društva nisu bila ni u kakvoj vezi s pravilima drugog društva, iako im je cilj bio isti, a bilo je takvih društava, koja su djelovala divlje bez ikakvih pravila. Mnogi športasi priključili su se ribarskim zadrugama ili zadružnim ribarskim grupama samo da bi mogli udičariti i baviti se ribolovom. Takvo stanje okončano je izdavanjem okvirnih pravila, koja je izradio Savez ribolovnih športskih društava. Prema ovim pravilima društva su izradila svoja nova pravila, tako da danas sva športska ribolovna društva u NR Hrvatskoj imaju pravila, koja odgovaraju jednom određenom sistemu organizacije ribolovnog športa. Prema ovako izradenim pravilima u športskom ribolovnom društvu ne mogu biti članovi oni, koji se ribolovom bave profesionalno, kao i oni, koji love nešportskim sredstvima i načinom. Učvršćivanjem zadružnih organizacija i donošenjem zadružnih pravila i zadružnog zakonodavstva, morali su otpasti iz zadruga športasi, koji su

godinu. Iako danas održati su poslala kako nije kriodbor. Ovo ustila nekoja i društva.

vidi se koliko i prošle godinogodinu pred-

h društava u or i borba za njih ciljeva: ciono, suzbiti voda na naje poribljava-

anog društva kojima će se i raditi. Vepravila zaaha vremena, su bila ni u gog društva, ilo je takolovala divlje športashi priadrugama ili ma samo da e ribolovom.

izdavanjem radio Savez va. Prena izradila svo. danas sva : u NR Hrodgovaraju organizacije vako izrade-ribolovnom ovi oni, koji alno, kao i sredstvima i idružnih orlružnih prastva, mora- taši, koji su

prihvaćajući savezne upute i okvirna pravila organizirali športska ribolovna društva kao članove Saveza.

Ovo formiranje i reorganizacija završena je tokom prošle godine i športska ribolovna društva dobila su svoj smisao i određeni cilj. Ima i danas još uvijek pojedinaca, koji se nalaze u športskim ribolovnim društvima koristeći društvo samo da bi došli do ribolovne dozvole, a love nešportskim sredstvima: mrežama, križacima, sačmaricom, bučkalom itd. Jasno da ovima nema mjesta u športskim ribolovnim društvima i da su društva dužna odmah ovakove članove isključiti i tražiti od Kotarskog, odnosno Gradskog Narodnog odbora oduzimanje športske ribolovne dozvole. Većina društava već je ovo učinila, međutim u društvima, koja djeluju na nizinskim vodama nalazi se još dosta ovakvih članova. Na ovogodišnjim skupštinama pretresana su ova pitanja i poslije toga ne bi se smio naći u ribolovnom športskom društvu ni jedan član, koji bi upotrebljavao nešportska sredstva i pribor.

Velik dio prošlogodišnjeg rada, društva su utrošila u borbi protiv krivolovaca i uništavanja voda. Krivolovci koristeći se pomanjkanjem nadzora nad ribolovom i čuvanjem voda, desetkovali su pojedine ribolovne revire. Jasno je da krivolovac ne vodi računa ni o veličini ribe, niti o vremenu mrijesta, jer je za njega glavno količina mesa.

Trovanjem voda industrijskim otpacima i močenjem lana i konoplje pričinjena je ribarstvu velika šteta na koju su društva svakom prilikom ukazivala i nastojala preko nadležnih organa Narodne vlasti da se ovo spriječi. Ne postoji ni jedno društvo koje nije vodilo borbu svim sredstvima tokom cijele godine kako bi očuvalo vode od trovanja i zagađivanja.

Nažalost ovi napori i nastojanja nisu imali uspjeha uslijed pomanjkanja pozitivnih propisa o slatkovodnom ribar-

stvu i zaštiti voda, kao i nerazumijevanja pojedinaca koji su bili dužni spriječiti trovanje i zagađivanje voda.

Nužnost poribljavanja voda osjeća se posljednjih godina sve više uslijed sve većeg opadanja količine riba u vodama. Toliko lijepih potoka i rijeka koji imaju sve uslove za život i razmnažanje ribljeg svijeta, svakim danom su sve mrtvije, i kad se ne bi pristupilo poribljavanju, ribe bi bile zaista rijetki stanovnici voda. Voda bez ribe isto je što i šuma bez divljači i ptica.

Športska ribolovna društva sa svojim članovima pavela su prošle godine borbu za poribljavanje i nasadivanje voda. Preko Saveza izvršeno je poribljavanje i nasadivanje visinskih voda mladem domaće i kalifornijske pastrve, dok su pojedina društva iz vlastitih sredstava nasadila svoje ribolovne revire mladem šarana, linjaka i smuđa, a nekoliko potoka nasadeni su mladem pastrve.

Poteškoće oko nabavke mlada i ikre pastrva, lipljana i glavatiće, kao i slabih i sporih prevoznih veza, a i želja za samostalnosti i neovisnosti o ribarskim poduzećima, potakla su društva da podignu vlastita mrestilišta i ribogojilišta gdje bi za svoje potrebe vršila umjetno oplodavanje i uzgajanje mlada. Veliku pomoć pružiče društvima i rad Instituta za slatkovodno ribarstvo, koji vrši praktične radove i naučna ispitivanja na visinskim vodama, svojim stručnim savjetima i uputstvima.

Za iduću godinu predviđeno je nasadivanje većom količinom mlada šarana i smuđa društvenih ribolovnih revira, dok visinske vode ne će dobiti onu količinu koja je bila predviđena uslijed pomanjkanja ikre i mlada pastrve kod državnih mrestilišta i ribogojilišta, koja nisu osigurala predviđenu i planiranu količinu za vode u NR Hrvatskoj.

Uslijed prošlogodišnje suše i niskih vodostaja uništene su velike količine ribe, naročito mlada. Članovi društva

spašavali su, koliko im je to bilo moguće, prenoseći podmladak u dublja mjesta. Na pogodnim mjestima podignute su brane dobrovoljnim radom članova kako bi se dobila što veća količina vode. Da u buduću ne bi uslijed suše i niskih vodostaja stradale ribe, veći broj društava predvidio je u ovoj godini podizanje brana radi osiguranja najpotrebijeg vodostaja.

Na osnovu prošlogodišnjih iskustava u ovoj godini povest će se još jača borba za čuvanje voda od krivolovaca i

nesavjesnih ribara, kao i borba protiv trovanja i zagađivanja voda industrijskim otpacima. Močenje lana i konoplje u otvorenim vodama mora se u ovoj godini spriječiti.

Opći je zaključak svih društava za rad u slijedećoj godini: približavati i nasadivati sistematski sve vode, čuvati ih od uništavanja i zagađivanja i spriječiti krivolovstvo, a to je jedini put i način da se vode ponovo napuče.

ZVONIMIR UZELAC

RAZVOJ SPORTSKOG RIBARSTVA U NR CRNOJ GORI

Istorijat ribarskog sporta u našoj Republici je veoma mlad. Naša je Republika poznata po svojim prirodnim ljepotama, a naročito rijekama, potocima i jezerima, koji imaju sve uslove za život i uzgoj svih vrsta plemenitih riba, a naročito salmonida. Sve su ove vode, manje više, pristupačne, te imaju sve uslove da se u našoj Republici razvije ovaj plemeniti i divni sport. Sem toga naša morska obala ima takođe sve uslove da pruži svakom posjetiocu uživanje, kao sportisti.

Ribarstvo, kao privredna grana, postiglo je prilične rezultate u poslijeratnom periodu, ali to još ipak ne znači da nijesmo mogli još više postići. Naročito velika agilnost u okviru ribarstva opaža se od Savezne ribarske konferencije, održane u junu 1950. Na toj su konferenciji sumirani rezultati našega ribarstva i doneseni mnogobrojni zaključci. Da bismo naše ribarstvo što više razvili, to smo pristupili osnivanju sportskih ribarskih društava, jer su postojali svi uslovi.

Danas u našoj Republici postoji već sedam organiziranih sportskih društava. Za ovo kratko vrijeme ipak se s pravom

može reći da smo postigli velike rezultate. Broj članstva, koji se dosada registrovao u sportskim ribarskim društvima, pokazuje nam da se mnogobrojni trudbenici interesuju za ovu granu sporta. Dosada su već društva osnovana u Titogradu, Nikšiću, Danilovgradu, Plevljima, Kolašinu, Andrijevici i Bijelom Polju. Uskoro će se organizirati još dva društva, za koja takođe postoji svi uslovi.

Stvaranje sportskih ribarskih društava jeste jedna ogromna poluga u unapređivanju ribarstva naše Republike. Kao i u ostalim republikama, tako su i kod nas tokom rata tekuće vode opustošene, pa je riblji fond prilično uništen. Za ovdašnju upravu bio je velik problem kako će se što prije obnoviti i sačuvati od daljeg uništavanja. S tog razloga je bila preduzeta izgradnja mrestilišta. Jedno će od tih mrestilišta proraditi još tokom ove godine, dok će se drugo završiti i staviti u pogon na početku iduće godine.

Mrestilište na Vidrovanu kod Nikšića, za kojega je poručeno 150.000 komada ikre od preduzeća »Pastrva« iz Ogulina, omogućuje da se izvrši porib-